

Butlletí de la Secció Excursionista
de l'Ateneu Santjustenc

SEAS

Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc, Carrer de l'Ateneu, 3 i 5.
08960 Sant Just Desvern.

Web: <http://www.santjust.org/seas>

Adherida a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC)

Núm. 296
Setembre
octubre
2011

*Al cim de l'Aneto. D'esquerra a dreta: Pere Pascual, Joan Urpinell, Enric Vendrell, Ricard Segura i Jordi de la Riva.
Ajupit: Jordi Campreciós. Fotografia de Joan Urpinell.*

9 setembre — Termini de presentació de fotos per al Concurs Fotogràfic de la SEAS 2011. Es poden lliurar a la secretaria de l'Ateneu de 17 a 21 h de dilluns a divendres o al local de la SEAS de 20 a 21 h.

17 setembre — Sopar de Motxilla al Pati del Roure de l'Ateneu a les 21 h amb la presentació del nou llibre de la SEAS *Indrets d'una guerra (1936-1939)* a càrrec de Jordi Amigó.

18 setembre — Excursió de Grèixer al coll de Pendís i Bor (Berguedà-Cerdanya) amb sortida a les 7 h.

2 d'octubre — 16a Caminada Popular per Collserola, a les 9 del matí des del Pati del Roure. Inscripcions: a partir del 27 de setembre de 20 a 21 h en el local de la Secció i el mateix dia 2 a les 8.30 h a la sortida.

7 octubre — Conferència «El cicle natural de l'aigua» per Lluís Solé Sugrañes.

9 octubre — Excursió a la Ribera Salada (Solsonès-Alt Urgell) amb sortida a les 7 h.

23 octubre — Matinal cultural a la Sagrada Família. L'hora de la sortida s'anunciarà més endavant.

11 novembre — Conferència «La gestió de l'aigua al nostre país» per Josep Maria Niñerola.

13 novembre — Excursió al turó de Corones i Saltor (Ripollès) amb sortida a les 7 h.

20 novembre — Matinal a Corbera i la Foradada (Ordal) amb sortida a les 7.30 h

26 i 27 novembre — Col·locació del Pessebre de la SEAS.

RECTIFIQUEM

A la pàgina 6 del butlletí núm. 295 es diu que Pere Pruna es va casar amb Isabel Pons quan havia de dir Maria Pons.

Informació: si no s'especifica el contrari, les conferències tenen lloc els divendres a les 8 del vespre al local de la SEAS, i les excursions tenen la seva sortida des del Parador. Informació sobre les matinals al telèfon 93 371 51 98 (nits). Les excursions d'alta muntanya tenen horaris de sortida variables.

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de
Sant Just Desvern

CISTELLERIA BALLART, Bonavista, 82, tel. 933 71 13 64

FLORS LORETO, Creu 66, tel. 933 72 31 03

LLIBRERIA RESSENYA, Creu 54, tel. 933 71 08 43

IMMACULADA AMAT, JUST AMIGÓ, MARCEL·LÍ CAMATS, FRANCESC HOMEDES

LA PUJADA A L'ANETO DE TRES «PASSERELLS»

Ricard Segura

El diumenge 12 de Juny un grup de 15 esforçats membres de la SEAS va escometre la pujada a l'Aneto. Entre ells hi havia tres «joventets» de 65, 67 i ...75! anys amb molt poca experiència d'alta muntanya, els quals, gràcies a la paciència i dedicació dels més experts, també van aconseguir fer el cim. Aquesta és la improvisada crònica dels fets tal com els vàrem viure els tres «joventets».

Inici de l'aventura

Tot va començar un dimarts del mes de febrer durant una de les excursions que una colla de jubilats de Sant Just fem cada setmana. L'Enric Vendrell em va dir que el grup d'alta muntanya de la SEAS estava preparant la pujada a l'Aneto a mitjan juny i que el Pere Pascual l'havia convidat a anar-hi. Immediatament vaig pensar que seria fantàstic pujar-hi i ho vaig comentar al Jordi Campreciós, que també es va engrescar de seguida. De fet, sense ser en absolut gent d'alta muntanya, feia anys (més de 10...) que havíem pujat els tres junts

a la Pica d'Estats i també havíem fet junts el Vallhivierna, el Pedraforca, el Taga, el Costabona...

Amb tot això, cal dir que no havíem pensat gaire que els anys no passen en va...

Quan li vàrem dir al Pere que hi volíem anar, va arrufar el nas tot dient que si érem molt grans, que si no estàvem acostumats a l'alta muntanya, que si era una responsabilitat portar especialment el Jordi amb 75 anys, etc. El cas és que ens hi vàrem apuntar per, si finalment podíem anar-hi, no tenir problemes amb les places al refugi de la Renclusa.

Vicissituds diverses

Tot i això, a mi m'havien d'operar de dues hèrnie el mes de març, però l'operació es va endarrerir fins a mitjan abril. Així, el període de preparació s'escurçava a un mes real, de mitjan maig al 12 de juny.

Una altra «adversitat»: dos dels tres jubilats cantem a l'Orfeo i el dia 12 de juny hi havia, crèiem, el concert de celebració del 60è aniversari; per tant, vàrem decidir amb gran pena que cap dels dos podia anar a l'Aneto. No va ser fins a finals d'abril que ens vàrem adonar que el concert de l'Orfeo no era el dia 12 sinó el 18 de juny! Per tant, podíem compaginar ambdues activitats!

Amb la decisió de començar a preparar-nos per veure si aconseguíem posar-nos en forma, vàrem arribar a mitjan maig.

Preparació

Durant les quatre setmanes que van del 15 de maig al 12 de juny vàrem fer un pla d'entrenament accelerat que ens permetés arribar a aquest dia amb una possibilitat mínima de pujar al cim.

Dos o tres cops per setmana vàrem anar fent sortides, primer molt senzilles i després una mica més dures:

- Anar a la creu de Santa Creu i tornar.
- Pujar a Sant Pere Màrtir i tornar per la Carretera de les Aigües.
- Anar a la creu de Santa Creu i tornar pel pantà de Vallvidrera.
- Un diumenge al matí anàrem amb cotxe a Collbató i pujàrem a Sant Joan per la drecera dels Graus, baixant després pel mateix camí.
- La creu de Santa Creu, pantà de Vallvidrera, Tibidabo i Sant Just.

Tot això, combinat amb les sortides dels jubilats de cada dimarts, ens donava la sensació que anàvem progressant!

Però el Pere, que continuava essent molt escèptic pel que fa a la nostra resistència, insistia que calia fer desnivells importants, de mil metres o més, per veure com responíem...

Així doncs, el dimarts previ al dia de la sortida, els tres jubilats i el Pere vàrem anar a Collbató i vàrem pujar a Sant Joan per la drecera de Fra Garí. Els primers 30 minuts ens varen deixar esgotats, però després continuàrem fins a Sant Jeroni i baixàrem a Collbató sense majors problemes... Aquesta va ser la «prova de foc», i aquella mateixa nit, a la reunió preparatòria del grup que anava a l'Aneto, el Pere ens va donar el seu aprovat per anar a l'excursió els dies 11, 12 i 13 de juny!

La neu era una dificultat afegida. Comprar paraneus, provar-se els grampons, procurar portar el piolet sense fer-se mal (era el màxim que ens podíem proposar...). En tot això, vàrem tenir la gran ajuda del Pere, que ens va ensenyar la tècnica dels grampons a casa seva el dia abans de la sortida.

Saber què s'havia de portar d'abric, menjar, roba de dormir, etc. va ser també una lliçó magistral impartida pel Pere: «porteu només l'imprescindible, tot el que no feu servir ho haureu de pujar i baixar, i això cansa!».

El dia de la sortida

Com aquells nens que se'n van de colònies, així anàvem cap al Parador aquell dissabte al matí els tres jubilats. A l'arribar, el Pere amb veu de tro digué: «D'aquests passerells me n'encarrego jo!».

*El grup pujant des
del coll de Coronas,
camí de l'Aneto.
Fotografia de
Joan Urpinell.*

D'aquí ve el títol d'aquesta crònica!

El dissabte vàrem visitar el castell del Mon a Perarrúa, que està penjat a més de 250 metres de desnivell sobre el poble i sobre la vall de l'Éssera. Una vista preciosa.

A migdia vaig rebre un missatge del Joaquim Carbonell:

De bon matí quan els estels es ponguin heu de sortir per guanyar el pic gegant... Mig poble està amb vosaltres i l'altre mig també. Bona ruta.

La meva resposta:

Missatges com aquests ens esperonen per no defraudar tot un poble. Com diu el mestre: No prometem títols, però sí que ens esforçarem fins al final.

Tot continuant seguint el riu, dinàrem a Campo i a mitja tarda arribàrem al pla de la Besurta, des

d'on, en poc menys d'una hora a peu, vàrem pujar al refugi de la Renclusa on haviem de sopar, dormir i esmorzar l'endemà al matí. Durant aquesta pujada ja vaig veure que, malgrat els savis consells del Pere, havia portat massa de tot, i vaig decidir que l'endemà deixaria al refugi alguna peça de roba i menjar que portava de més abans de sortir...

La pujada

Després d'una nit força tranquil·la i d'un esmorzar raonable, a les sis del matí, amb una claror discreta, començàrem la pujada. La primera hora i mitja, a un ritme adaptat a nosaltres i conduïts pel Joan Gómez i l'Higini, transcorreguérem en mig de grans pedres amb la dificultat que això suposava per a les cames.

Passada la primera hora i mitja començà a haver-hi força neu i els «monitors» ens indicaren que ens havíem de posar els grampons... A veure si sabeu qui va trigar més a tornar a emprendre la marxa després de fer tres intents (l'últim finalment reeixit) de posar-se els grampons?

Arribats al Portillón Superior vàiem per primera vegada el pic de l'Aneto, majestuós al fons d'una immensa glacera de la que sobresortien els pics de Coronas i les Maladetes, a la dreta del camí que segueixen molts caminants com si de formiguetes es tractés...

Allà vàrem fer la primera parada d'un quart d'hora per avituallar-nos.

La següent hora fou un camí enmig de la neu amb pendants relativament suaus, amb vistes fantàstiques, fins arribar al coll de Coronas, on férem una altra parada per agafar forces per a l'última pujada, que es presentava molt costeruda i amb molta neu...

Tot l'últim pendent fou francament dur per als jubilats, però finalment arribàrem a dalt de l'esquena que dóna al pas de Mahoma. Feia un fred que pelava (zero graus i amb fort vent) i haguérem de fer cua fins que ens tocà el torn de passar-lo.

En aquells moments, a causa del fred, de l'espera i, per què no dir-ho, d'un cert «canguelo», provocat pels despenyats que vàiem a ambdues bandes, fou quan vam estar a punt de

deixar-ho córrer amb l'excusa de la cua... Faltava un pèl per decidir-nos a deixar-ho quan el Pere ens cridà: «Va, que això ja ho teniu quasi fet. Si heu arribat fins a aquí no us tirareu ara enrere!». I, donant exemple, començà a passar per sobre el rocam del pas, indicant-nos al mateix temps, juntament amb el Joan Urpinell i el Jordi de la Riva, on posar els peus per arribar finalment al cim!

Ho hem aconseguit! Les sensacions són difícilment descriptibles. La satisfacció per l'esforç realitzat, les meravelloses vistes des del pic més alt dels Pirineus, el majestuós silenci que hi regnava, la petitesa de l'ésser humà enmig de la natura en estat pur... et deixen uns minuts corprès i fortament emocionat...

Hem fet el cim! Hem tocat el cel!

Ens férem les fotos de rigor i a esperar de nou per tornar a passar el pas en sentit contrari.

La tornada

De la tornada diré només que va ser molt més cansada que l'anada. L'última baixada des del Portillón Superior fins al refugi és un veritable viacrucis quan portes ja més de 10 hores de camí a les cames.

Gràcies a la presència constant i a la paciència dels Peres, Joans, Jordis i tots els «monitors», vàrem arribar amb penes i treballs al refugi, amb un perdigó a l'ala... però vàrem arribar!

Fent cua al Pas de Mahoma esperant passar. A la dreta, el Pere Pascual preparant el pas dels «passerells». Fotografia de Joan Urpinell.

Tot el grup va aplaudir-nos, en especial al Jordi, el «jovenet» de 75 anys que amb tant d'esforç havia aconseguit fer el cim!

Mitja hora de descans per prendre una cerveseta al refugi i de nou cap avall fins al pla de la Basurta on ens esperaven els cotxes que ens portaren fins a l'hostal El Pájaro Loco a Castejón de Sos. Allà varen caure unes altres cervesetes i alguna que altra ampolla de cava per celebrar que havíem fet el cim!

L'emoció que sentim els tres «passerells» és indescriptible, i l'agraïment als «monitors», molt gran. És evident que la nostra pujada ha estat possible gràcies a l'ajuda de tots ells i aquí, públicament, els reconeixem la seva dedicació i estima, que ha estat fantàstica. Moltes gràcies a ells i a tots els altres companys de l'expedició que varen també assolir el repte de pujar l'Aneto en un ambient d'excel·lent companyonia.

No ho oblidarem mai!

LA BOTA QUE VA INSPIRAR UNA CANÇÓ

Ferran de la Fuente

Aquells excursionistes que vàrem començar a moure'ns per la muntanya als anys 50s i 60s del segle passat, és possible que la majoria anéssim calçats amb xiruques, aquelles botes d'aspecte humil, però que feien bon paper en aquelles caminades que feiem sortint del Figaró, Aiguafreda, Centelles, Sant Quirze de Besora... tots aquells pobles que fins als Pirineus, i per la vall del Ter, tenen estació; i en trens més propis del segle XIX que de mitjan segle XX, ens apropaven a costa de grans matineses i sacrificis a aquelles entranyables muntanyes que van ser escola d'excursionisme per a la majoria de nosaltres.

Abans de continuar, hauria de dir que qui això escriu potser no sigui la persona més indicada per fer la lloança d'aquell calçat amb el que molts van iniciar-se a l'excursionisme, perquè no va ser mai usuari de les populars xiruques. Possiblement la raó de tal desafecció per la xiruca va ser, precisament, el seu èxit. Tot-hom portava xiruques, altrament la forma una mica punxeguda del davant, no m'acabava d'agradar. A casa, pel que fa a calçat érem més «segarristes». Recordeu aquella marca

Fotografia d'unes xiruques

Calzados Segarra que tantes botigues tenia a Barcelona i altres ciutats, especialitzada també en calçat econòmic i de produccions massives?

Però, tornem a la Chiruca, que era la marca que duia a la sola. Tots els que tenim una certa edat la coneixem, però el que pot ser no sabíem era els seus orígens i qui o quins van tenir la feliç idea de crear aquest calçat.

A principis del segle passat la família Fontfreda, terratinents d'Olot, va invertir la seva fortuna en la indústria del calçat. Feien espadenyes de cànem i jute. Molts dels seus operaris eren refugiats francesos de la primera guerra mundial que ja tenien experiència en la confecció d'espadenyes al Vallespir. Esteve Fontfreda va muntar la fàbrica a Tortellà i la clau de l'èxit de les seves espadenyes va ser la vora de pell

que encerclava la peça i li donava un aspecte més luxós.

En temps de la República, la fàbrica va ser col·lectivitzada i les tropes republicanes van ser calçades amb espadenyes dels Fontfreda. Acabada la Guerra Civil, i en plena autarquia, Lluís i Joan Fontfreda, a fi de diversificar riscos, van dedicar-se també a reciclar cautxú i van tenir l'encert d'idear un calçat que en pocs anys va ser el més venut del país. Tenien una fàbrica de teixits, reciclaven cautxú, tenien fàbrica de curtits i, per suposat, soles de canem, tot el que calia per confeccionar el producte de més èxit dels seus negocis, la bota Chiruca. Aquest curiós nom procedeix de la paraula gallega *xiruca*, diminutiu afectuós de Mercedes. Els germans Fontfreda van homenatjar la seva mare que es deia Mercè.

En aquell temps de carència de tants productes, el motlle original del model P-4, distintiu de fàbrica de la xiruca de color marró, va sortir del fusellatge d'un avió alemany caigut als Pirineus, i la fàbrica funcionava amb vells motors de Ford T perquè les restriccions de llum estaven a l'ordre del dia.

La xiruca, que fou patentada l'any 1947, va batre rècords de vendes als anys cinquanta i següents, que van ser els anys de més esplendor. Les portaven des dels més menuts als estibadors més forçuts, però la fama segurament se la va donar l'ús mas-

Imatge de propaganda de les xiruques

siu que en feren els excursionistes, sense distincions de classes socials i de totes les tendències. Xiruques van portar des del més modest caminaire fins al dictador Franco quan anava de caça, els escoltes, l'OJE (Organización Juvenil Española), la major part d'excursionistes i muntanyencs. Jordi Pujol també les va portar així com intel·lectuals i artistes. Es diu que Joan Coromines, quan va recollir el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, anava calçat amb xiruques. Joan Miró les va utilitzar, i també Joan Carles I i el príncep Felip el qual, quan va visitar la fàbrica d'Arnedo, on li van regalar unes botes de luxe de la marca, va preguntar si no en tenien d'aquelles que portava de petit.

Encara que la xiruca més venuda va ser la P-4 de color marró, que va ser el model més conegut, es van fer xiruques de diversos colors. El model primitiu era de color blanc

trencat per aprofitar la lona de les espadenyes, el preu no contemplava el cost del tint. Se'n van fer de negres als anys 50 per a la Guàrdia Civil i els clergues. El color verd es va destinar a les tropes espanyoles d'Àfrica, als guardes forestals i als caçadors. Als anys 70, quan el declivi de vendes era manifest, va sortir un model blau per combinar amb els texans, gran moda del moment.

Quan va morir un dels creadors d'aquesta bota, Lluís Fontfreda, el gener de 1997, es calculava una producció total d'uns 15 milions de parells i la P-4 continuava en producció amb unes vendes de 30.000 parells anuals.

Venuda la marca, no fa gaire, a una empresa d'Arnedo associada que ja produïa botes de qualitat amb la mateixa marca, es va deixar de fabricar definitivament la xiruca típica. Paradoxalment, una altra antiga

marca de calçats, la casa Cadena, que ja competia amb Chiruca en aquells anys de grans produccions, continua fabricant la bota que més s'assemblava a la famosa xiruca i li guanyava la partida quan el client tenia el peu ample, doncs tenia la forma més ampla i arrodonida.

Chiruca va crear una marca mítica i fins i tot un neologisme, el de *xirucaire* que a més de referir-se a l'usuari pot tenir un significat ben diferent, afectuós o desdenyós, segons el sentit en què sigui pronunciat. També una cançó va tenir per protagonista la xiruca. La cançó deïa així:

*Vella xiruca,
quantes hores passades,
quanta alegria fas reviure
en el meu cor.*

*Quantes cançons
al teu bon pas foren cantades
no em resta cap record.*

*Pujant les muntanyes blanques de neu,
fent ruta vers el cel blau,
m'has fet descobrir la joia del bon Déu
i assaborir la pau.*

Voleu creure que més d'una vegada havia estat temptat de comprar-me unes xiruques quan encara se'n veien pels aparadors d'alguna sabateria?

D'EXCURSIÓ PER LES ERMITES DE MONTSERRAT (primera part)

Francesc Riera Prenafeta

La vida eremítica a Montserrat es remunta a temps antiquíssims i perdurà pràcticament fins al segle XIX, tot i que encara avui dia algunes poques ermites estan habitades de forma intermitent. L'esperit contemplatiu i d'oració original ha desaparegut per a convertir-se en refugis de cap de setmana per a escaladors i excursionistes. L'itinerari que les enllaça s'estructura a banda i banda de la Vall Mala, amb inici i final a la mateixa plaça del monestir, dedicada a l'abat Oliba, i ens permetrà gaudir d'indrets montserratins realment singulars. Passem tot seguit a fer-ne una breu descripció:

CAPELLA DE SANT MIQUEL

L'edificació que avui podem veure data de mitjans del segle XIX. Una mica més amunt tenim la bassa de Sant Miquel, vinculada segurament a l'existència d'un oratori o capella més antiga. Segons l'antropòleg i filòsof Octavi Piulats, les columnes que rodejaven altre temps la capella podien pertànyer a un antic temple dedicat a la deessa Venus Pirene.

Panorama de la Gorra Marinera, en primer terme, que a mitja alçada recollia l'ermita de Sant Jaume. Al fons podem veure la balma que aixoplugava les ermites de Sant Joan i Sant Onofre. Foto de Francesc Riera Prenafeta (juny 2005).

ERMITA DE SANT JAUME

De camí entre l'estació superior del funicular de Sant Joan i la capella de la mateixa advocació, a mà dreta i enfilant-se per les parets de la Gorra Marinera endevinem uns marges on havia estat l'ermita de l'apòstol. Com en el cas del seu veí de Santa Magdalena, per la seva privilegiada situació, l'ermita de Sant Jaume podia oir els resos del monestir.

ERMITA DE SANTA CATERINA

La seva situació arrecerada en una petita vall i envoltada de vegetació prou frondosa, féu que rossinyols i merles s'ensenyorissin de l'indret, compartint els seus cants amb el romeu de torn, fet pel qual l'ermita acabà essent coneguda com a *Ocelleria de Montserrat*.

Ermita de Santa Caterina segons un gravat de l'edició de 1866 del llibre Montserrat, su pasado, su presente y su porvenir, escrit per l'abat Miquel Muntadas.

Prop d'aquesta es trobava l'ermita de Sant Pere, de la qual avui només en queden unes poques ruïnes.

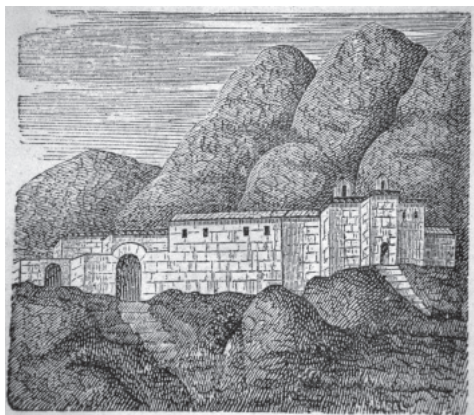
ERMITA DE SANT JOAN

Ocupava el lloc on fins fa uns anys s'hi bastí un restaurant aprofitant les restes de l'antiga ermita. Avui el restaurant també ha desaparegut, tot i que per les restes fins fa poc evidents

encara es podia endevinar la seva activitat. Era una de les ermites preferides pels abats per a passar-hi temps de recolliment i fins i tot alguns l'escolliren per a passar els seus darrers dies terrenals. Està documentat que el 10 de juliol de 1599 el rei Felip II de Catalunya i Aragó dinà a Sant Joan.

ERMITA DE SANT ONOFRE

A tocar de l'anterior i aixoplugada per la mateixa balma, hi hagué un temps que es comunicava amb l'anterior mitjançant una passarel·la, però finalment es tragué per tal de no desvirtuar la condició de solitud dels anacoretes. Per accedir formalment a aquest cenobi calia ascendir una setantena de graons excavats a la roca. Orientada a migjorn, gaudia d'un esplèndid panorama que li permetia en dies clars albirar fins i tot les illes Balears. García Jiménez de Cisneros, abat de Montserrat entre 1499 i 1510, era un habitual d'aquesta ermita on hi passà llargues temporades.

Ermita de Santa Maria Magdalena. «Entre unas elevadas rocas estaba esta ermita, que si bien tenia hermosas vistas á medio día, levante y poniente, en cambio era combatida incesantemente de récios vientos».

ERMITA DE SANTA MARIA MAGDALENA

Actualment només uns graons tallats a la pedra i una insinuació de runam ens indiquen on havia estat. Tot i ocupar un indret aparentment més avantatjós que la primitiva ermita, la nova reconstruïda l'any 1498 seguia estant mal orientada i envoltada de parets, motiu pel qual aviat fou abandonada, tot i que l'ermità d'aquí podia seguir perfectament les oracions que resaven els monjos del monestir, especialment la salmòdia nocturna.

ERMITA DE SANT JERONI

Aquesta era una petita edificació construïda sòlidament, car estava ubicada en un indret alt i sense protecció del vent, les restes encara

visibles de l'antic restaurant camuflen les restes encara més antigues del que fou l'ermita de Sant Jeroni, la qual, donada la seva situació extrema, disposava de dues cisternes per a la recollida d'aigua de pluja. L'any 1590 fou reedificada, però a causa de les dures condicions atmosfèriques concurrents en aquest paratge la seva ocupació fou efímera. L'any 1811 fou destruïda pels francesos. L'actual capella de Sant Jeroni, bastida al coll on s'inicia el torrent de Santa Maria o Vall Mala, va ser beneïda el 10 de març de 1891 i és la que resta a més altitud (1.130 m).

Prop d'aquí, i superant les altíssimes parets del vessant septentrional de la muntanya, l'any 1929 hom posà en mar-

L'antiga ermita de Sant Jeroni, fou destruïda per les tropes d'ocupació franceses l'any 1811. Per les seves condicions extremes hi solia residir el més jove dels eremites de Montserrat. Al fons i dalt del cim, podem apreciar la capelleta dedicada a la Mare de Déu: Santa Maria la més Alta.

xa un funicular aeri que transportava als atrevits viatgers en una cistella des de prop del monestir de Santa Cecília, a 650 m, fins al mirador del Moro, a 1.193 m d'altitud.

La idea del funicular aeri de Sant Jeroni neix el 1913, i el projecte l'aprovà el Govern el maig de 1921. El 1922 es creà la *Sociedad Funicular Aéreo de Montserrat a San Jerónimo*

i l'enginyer Josep Serra i Valls fou l'encarregat de dissenyar aquest telefèric. El 29 de juliol de 1929 es posà en marxa i fou el de més inclinació d'Europa a la seva època en superar un desnivell d'uns 540 m amb un recorregut de només 700 m. L'any 1983 la Generalitat de Catalunya comprà les instal·lacions,

i el funicular funcionà només per al personal de manteniment fins a l'any 1987, quan va quedar fora de funcionament per no complir la normativa de seguretat. L'any 1988 es desmuntaren definitivament els cables i el 1996 l'estació superior va ser transformada en un centre de telecomunicacions.

ERMITA DE SANTA MARIA LA MÉS ALTA

Era un petit oratori emplaçat al cim culminant de la muntanya, i s'hi accedia passant per l'ermita de Sant Jeroni.

ERMITA DE SANT ANTONI ABAT

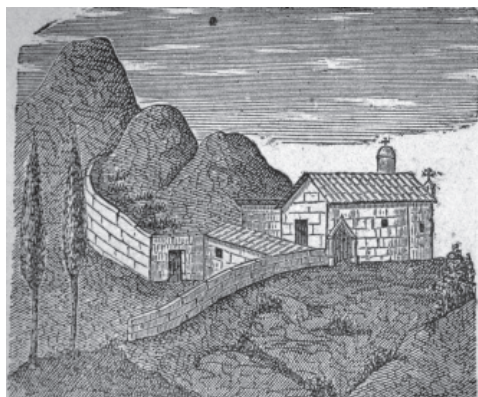
És la més alta de les nombroses ermites que constitueixen la regió de la Tebaida. Originalment encara estava més encinglerada, suposant un perill per als anacoretes que hi anaven a residir i es decidí traslladar-la damunt l'espadat on actualment encara podem veure'n les ruïnes.

ERMITA DE SANT SALVADOR

Construïda aprofitant l'existència d'una balma la qual, amb el temps, s'anà ampliant. Aquesta ermita gaudia d'una devoció especial.

LA SANTÍSSIMA TRINITAT

Per les seves grans dimensions fou anomenada el *Palau de les ermites*. Restaurada pel que seria anys a

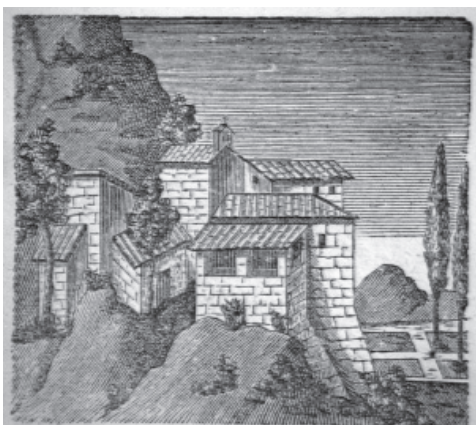

Ermita de Sant Antoni Abat segons l'edició de 1866 del llibre Montserrat, su pasado, su presente y su porvenir, escrit per l'abat Miquel Muntadas

venir el primer missioner d'Amèrica, el pare Bernat Boïl que després de passar deu anys a Montserrat acompanyà Colom en el seu segon

Sant Salvador estava situada al peu d'unes grans agulles amb agradables vistes a llevant i a migdia. A més de l'ermita principal tenia un oratori en una balma annexa. Avui només en resten els murs de contenció de la base.

Ermita de la Santíssima Trinitat. Per les seves grans dimensions era coneguda com a "Palau de les ermites".

viatge l'any 1493. Posteriorment l'ermita fou ampliada per l'abat Beda Pi (1625-1629). Gràcies als espais planers i conreables que l'envolten, aquesta ermita fou habitada amb continuïtat fins a l'any 1811 quan fou abandonada a causa de l'ocupació francesa de la muntanya. Tornada a habitar posteriorment fins a l'abril de 1822, quan uns bandolers assassinaren el seu ermità, el pare Gaspar Soler, tirant-lo després dins de la cisterna. Sembla ser que els assassins foren capturats i condemnats a presidi pel tribunal de Manresa, d'on era originari el pare Soler, encara que aquells mai no van voler confessar el mòbil del seu crim.

Continua en un proper butlletí

Butlletí de la SEAS. Any 45, núm. 296

Taula de redacció: Leonci Canals, Daniel Cardona, Ferran de la Fuente, Maria García, Jordi Gironès i Agustí Revilla. Autoedició: Jordi Gironès. Tramesa: Elisabeth Bart. Disseny: Josep Nuet. Correcció de textos: Servei Local de Català. Impressió: Espai Gràfic Anagràfic, S.L.

Índex

Portada: Grup al cim de l'Aneto

Calendari	2
La pujada a l'Aneto de tres «passerells», per Ricard Segura	3
La bota que va inspirar una cançó, per Ferran de la Fuente	8
D'excursió per les ermites de Montserrat (primera part), per Francesc Riera	11

La darrera excursió del cicle de conferències i excursions de la temporada 2010-2011, dedicat als Parcs Naturals, va ser diferent a les anteriors en què només es feia una excursió d'un dia. En aquesta ocasió es va fer en dos dies la travessa del Parc d'Aigüestortes i Sant Maurici, des d'Espòt fins al pont de la Farga de Boí. Foto de Jordi Gironès.